

ній основі та урок-гру, яка створює умови для диференційованого підходу в процесі контролю навчально-пізнавальної діяльності, і одночасно є засобом виховання й розвитку особистості, активізує психічні процеси суб'єкта, викликає живий інтерес до процесу пізнання, формує активну життєву позицію, привчає до колективних, фронтальних, групових, парних і індивідуальних форм роботи.

На основі отриманих даних проведеного експерименту можна зробити висновки щодо результативності диференціації за способом організації пізнавальної діяльності учнів (поєднання фронтальної, групової, парної, індивідуальної), бо саме їх сполучання забезпечує кращі результати навчальних досягнень учнів.

У дослідженні доведено, що основні функції перевірки (контроль, виховання, навчання) зближаються, якщо в процес перевірки включається дидактичний матеріал з питаннями і завданнями різного рівня складності (репродуктивного, реконструктивного, творчого) за вибором учня, тому що формується відношення учнів до характеру і методів перевірки, що, у свою чергу, підсилює позитивні мотиви в навчальній діяльності і інтерес до навчального предмета.

Доведено, що технологія диференційованого контролю позитивно впливає на результати навчальних досягнень учнів.

Проведене дослідження не вичерпує дану проблему. Особливо перспективним може бути її подальше вивчення з точки зору стимулювання учнів до пошуків самостійної роботи.

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕОЛОГІЇ

Хлонь Н.В. (Глухів)

Головне завдання школи – формування гармонійно розвиненої, активної, творчої особистості, яка буде здатна навчатися протягом усього життя, уміти застосовувати знання в певних ситуаціях. Успішне виконання цього завдання залежить від того, які творчі здібності має шкільний вчитель. Тому у процесі професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів важливу роль відіграє розвиток їх ініціативи та творчості.

Певні можливості у формуванні творчої активності майбутніх вчителів біології має курс "Геологія з основами палеонтології". Для цього з перших днів навчання у вузі, використовуючи всі форми занять, викликаємо цікавість до цієї науки, показуємо важливість її значення для сучасного вчителя, заохочуємо кожного студента до серйозного творчого підходу, збуджуємо у студентів прагнення засвоювати нову інформацію, любов до знання, до наукових досліджень.

Велике значення для розвитку творчої активності відіграють лабораторні заняття з даного курсу. Під час занять з теми "Мінерали і гірські породи" студенти виступають у ролі геологів-дослідників. Вони визначають головні фізичні властивості мінералів: колір, блиск, прозорість, твердість та інші. На основі цих характеристик складають коди зовнішніх ознак мінералів. А далі за допомогою "ключів для визначення мінералів" студенти встановлюють їх назви. Така робота викликає у студентів великий інтерес, зацікавленість, почуття науковця-відкривача.

Формування творчих здібностей студентів відбувається і в процесі підготовки до кожного окремо взятого заняття. Крім теоретичних питань до занять потрібно виконати практичні завдання, які зазначаються у плані заняття. Такими творчими завданнями є підготовка коротких повідомлень з власними висновками щодо зазначеної проблеми (наприклад, гіпотези про походження Всесвіту, Галактики, Сонячної системи), підготовка рефератів на тему "Вітчизняні вчені-геологи", "Дослідження українських палеонтологів" тощо.

Розвитку творчості та ініціативи сприяє робота студентів у гуртку геології та палеонтології. З ініціативи гуртківців в одній з навчальних аудиторій були створені експозиції мінералів та гірських порід, складені їх детальні описи, підібраний цікавий матеріал щодо їх властивостей, використання. Студенти розпочали роботу з оформлення експозиції з палеонтології, на яких зображений ландшафт різних геологічних епох, виготовляють муляжі багатьох давніх тварин. Щорічно до Дня геолога гуртківці звітують про свою роботу: випускають стінні газети з інформацією про нові здобутки геології та палеонтології, про вчених-геологів, про власні пошуки та дослідження. Важливим напрямком роботи гуртківців є проведення екскурсій для школярів. Студенти розповідають про далеке минуле нашої планети, демонструючи муляжі древніх рослин, тварин, людей, пояснюють геологічні процеси, що відбуваються в надрах та на земній поверхні, використовуючи власноручно створені діючі моделі вулканів, гейзерів.

Про результати своїх досліджень студенти доповідають на щорічних студентських науково-практичних конференціях; викладають та обґрунтовують зібрані матеріали у курсових роботах. Така діяльність сприяє професійному встановленню майбутніх вчителів.

ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КУРСІ ХІМІЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Хмеловська С.О., Стець Н.В. (Дніпропетровськ)

Підвищення екологічної культури населення є актуальною проблемою всіх цивілізованих країн. Проблема збереження здоров'я – область інтегрованої науки, що повинна вивчати закономірності взаємодії людини з навколишнім середовищем, зберігати та покращувати здоров'я дітей, удосконалювати фізичні і психічні можливості людини в умовах змін навколишнього середовища.

Екологічна освіта – це не частина освіти, а новий зміст та мета сучасного освітнього процесу – унікальний засіб збереження та розвитку людини та продовження людської цивілізації. Направлена вона на розвиток екологічної свідомості, виховання особистості з екологічним світоглядом. Одним з шляхів формування екологічного світогляду у дітей в середній школі є екологізація навчальних дисциплін.

Одну з задач екологічної освіти може вирішити спецкурс «Основи радіоекології». Він розглядається як інтегрований, бо охоплює хімію, фізику та біологію.

В задачі цього спецкурсу входить ознайомлення учнів з поняттями природної та штучної радіації, впливом їх на організм людини, а також гігієнічними аспектами радіаційної безпеки. Оскільки позбавитися від радіаційного фону, що виник, неможливо, більше уваги слід приділяти питанням адаптації населення до умов проживання на території, що зазнала радіоактивного забруднення.

Відомо, що радіоактивне забруднення представляє собою серйозну загрозу для здоров'я та життя населення, якщо його не враховувати й не запобігати необхідних профілактичних та технічних дій. Вражаюча дія радіоактивних речовин (радіонуклідів) зумовлена іонізуючим випромінюванням, вплив якого може призвести до важких захворювань. Небезпека радіоактивного опромінення більш посилена ще й тим, що воно невидиме й не відчувається людиною безпосередньо до захворювання. Визначити і виміряти радіоактивне випромінювання можна лише за допомогою спеціальних технічних засобів – пристроїв радіаційного контролю: дозиметрів, радіометрів та спектрометрів.

Погіршення радіаційної обстановки в ряді областей та районів, а також відсутність чіткої та оперативної інформації про неї створюють не завжди виправдану соціальну напруженість. Для послаблення соціальної напруженості треба залучати широкі маси населення до роботи з дозиметричного конт-